

Weber Carl Maria (1786-1826)

Jeden z wielkich kompozytorów epoki [romantycznej](#), nazywany ojcem opery niemieckiej. Jego operę *Der Freischütz (Wolny strzelec)* uważa się za kwintesencję romantyczności i zapowiedź dramatów muzycznych Ryszarda Wagnera

Carl Maria von Weber (ur. 18 lub 19 listopada 1786 roku w Eutin k. Lubeki) pochodził ze słynnej muzycznej rodziny, był stryjecznym bratem żony [Wolfganga Amadeusza Mozarta](#) — Konstancji Weber. Był bardzo chorowitym dzieckiem, urodził się z uszkodzonym biodrem i dlatego przez całe życie lekko utykał. Początkowo uczył się muzyki pod kierunkiem ojca oraz przyrodniego brata — Fridolina. Brał też lekcje u lokalnych nauczycieli, w miejscach gdzie zatrzymywała się trupa muzyczno-teatralna, którą kierował jego ojciec. Po osiedleniu się rodziny Weberów w Salzburgu, Carl uczył się u Michaela Haydna, brata słynnego kompozytora — Józefa. Wtedy też zaczął komponować. W 1798 roku, po śmierci matki kompozytora, jego rodzina przeniosła się do Monachium. Tam również Carl studiował kompozycję i brał lekcje śpiewu. Powstała wówczas jego pierwsza opera pt. *Die Macht der Liebe und des Weins*, która, niestety, spłonęła w pożarze. Po powrocie do Salzburga napisał operę *Peter Schmoll* i rozpoczął karierę koncertującego pianisty

Od 1803 roku studiował w Wiedniu, pod kierunkiem Abbé Voglera, który rekomendował 18-letniego Carla na stanowisko dyrektora teatru we Wrocławiu (Breslau). Kompozytor spędził tam dwa lata (1804-1806), dyrygując przede wszystkim dziełami operowymi innych twórców, a szczególnie promując utwory Mozarta. Walnie przyczynił się do poprawienia jakości przedstawień muzycznych: powiększył orkiestrę i rozstawił ją inaczej na scenie. We Wrocławiu nawiązał też kontakt z księciem Eugenem Friedrichem von Württemberg, który w 1806 roku mianował go nadwornym intendentem muzycznym w swej rezydencji Pokój k. Opola i nadał mu tytuł szlachecki (stąd von przed nazwiskiem). W tym czasie napisał szereg utworów kameralnych oraz dwie [symfonie](#), w których znaczącą rolę odgrywa partia [oboju](#), na którym grał książę.

W czasie wojny napoleońskiej Weber objął posadę w Stuttgarcie, jako osobisty sekretarz brata księcia Eugena — Ludwiga. Z tego okresu pochodzi muzyka do sztuki Schillera *Turandot*, koncert fortepianowy oraz [opera Silvana](#), która została wystawiona w dworskim teatrze. Kompozytor popadł jednak w kłopoty finansowe, za malwersacje (było to fałszywe

oskarżenie) został osadzony w areszcie, a po osądzeniu musiał opuścić Wirtembergię. Zatrzymał się w Mannheimie i Darmstadcie, potem zaś przebywał w Bambergu i Monachium. Tam poznał świetnego klawirzystę Heinricha Bärmanna, dla którego napisał dwa koncerty [klarnetowe](#) — f moll i Es-dur. Później wielokrotnie występował z nim jako akompaniator.

W 1813 roku, po prawykonaniu w Lipsku *II Koncertu fortepianowego Es-dur*, Weber podążył do Pragi, gdzie objął stanowisko dyrektora opery. Zreorganizował gruntownie praski teatr, znacznie podniósł jego poziom artystyczny, poszukiwał nowych śpiewaków i muzyków. W Pradze zajął się też krytyką muzyczną, pisząc recenzje dla lokalnego dziennika. Jego reputacja znacznie wzrosła na fali wydarzeń politycznych z lat 1814 i 1815. Objawił się wówczas jako gorący patriota, pisząc [pieśni](#) na chór męski oraz [kantate](#) *Kampf und Sieg (Bitwa i zwycięstwo)* upamiętniającą zwycięstwo nad wojskami napoleońskimi pod Waterloo.

W 1816 roku złożył dymisję z posady szefa opery w Pradze i przeniósł się do Drezna na analogiczne stanowisko, które sprawował do 1821 roku. W Dreźnie również reformował teatr, wprowadzając szereg innowacji: m.in. zwyczaj dyrygowania od pulpitu, z batutą w rękę. Przede wszystkim jednak pracował nad swym sztandarowym dziełem — niemiecką operą *Der Freischütz (Wolny strzelec)*. Jej prawykonanie odbyło się w 1821 roku w Berlinie, a dzieło wywołało ogromne poruszenie w środowisku muzycznym.

Carl Maria von Weber, Uwertura do Wolnego strzelca

W konsekwencji dostał kolejne zamówienie na [operę](#) niemiecką i mimo pogłębiających się kłopotów zdrowotnych (gruźlica gardła) w 1823 roku ukończył *Euryanthe*. W Dreźnie pisał też dzieła fortepianowe i [katedralne](#), ale jego aktywność kompozytorska stopniowo słabła. W 1826 roku miała miejsce w Londynie premiera kolejnej opery Webera — *Oberon*. Podczas tego pobytu dyrygował też wielokrotnie wykonaniami innych swych dzieł. Po jednym z takich koncertów zasłabł i musiał zrezygnować z dalszych planów artystycznych. Planował powrót do domu, lecz zmarł w przeddzień wyjazdu, 15 czerwca 1826 roku. Pochowany został w Londynie przy dźwiękach *Requiem* Mozarta, a jego prochy sprowadzono do Drezna dopiero w 1844 roku.

dr hab. Iwona Lindstedt

Ciekawostki

Weber miał wielkie dłonie i z tego powodu wiele jego utworów fortepianowych jest niemożliwych do wykonania przez pianistów o rękach średniej wielkości.

W młodości kompozytor cudem przeżył straszny wypadek — przez omyłkę napił się kwasu azotowego postawionego obok butelki wina, ale na szczęście w porę znalazł go przyjaciel. Od tego czasu miał jednak całkowicie zniszczony głos.